

אוצרות

גליון שפועי מאוצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

נשהלב 'חי'

במחלקה לטיפול נמרץ שוכב חולה חסר-הכרה, עיניו עצומות, הוא לא מגיב לקריאות או לטלטולים. ציפצופי המכשירים סביבו מודיעים על קריסת מערכות, תיפקודי הלב בכי רע.

סביב מיטתו מותכנסים טובי הרופאים להתייעצות חירום; והנה נשמע קולו של סטודנט צעיר מלהג: 'עלינו להזמין מיידית רופא עיניים, החולה אינו יכול להניד את עפעפיו, ודאי חל סיבוך כלשהו בעינו. כמו כן יש להזמין רופא 'אף אוזן וגרון', האוזניים לא מגיבות לתנועות רעש, והלשון גם היא אינה מתנענעת. בנוסף לכך יש להחיש רופא אורטופד, לטיפול בידים וברגליים שאינן פועלות...'

הרופאים מסביב חשים מאוד לא בנוח מההתפרצות המטושפת, לולא היה מונח לפניהם אדם במצב קריטי, כי אז לא היו מפסיקים לצחוק. הלב – עורק החיים הראשי של הגוף כולו – קרס, והלה מגבב דברים על עיניים ואוזניים.

עומד לו האדם ומנסה לעשות חשבון-נפש: העיניים פגומות והאוזניים אינן שמורות, הידיים והרגליים אינן ממהרות לרוץ לעבודת ה', הלשון גם היא כמו נאלמה דום בכל הנוגע לתורה ותפילה, וכן הלאה.

הוא מנסה לשית עצה בנפשו, הוא מקבל על עצמו 'קבלות רציניות' בכל אחד מהתחומים הללו, מחפש תרופות ספציפיות לכל מחלה רוחנית.

ומנגד עומד הצדיק, הרופא הגדול, ומאבחן בכירור:

יש כאן מחלה יסודית חמורה – 'מיתת הלב'! העורק המרכזי והעיקרי שממנו תוצאות חיים – משותק, האם זה פלא שכל האיברים לא פועלים?! במקום להתעסק בפרטים, יש להגיע אל שורש הבעיות כולן, מי פתי וותר על החייאת הלב ויתמקד בפרט זה או אחר בלבד?!

מהי אותה מחלה חמורה הקרויה מיתת הלב?

רבינו הקדוש מלמד אותנו: "כי צריכין לשמור מאד את הזכרון, שלא יפול לשכחה, בחינת מיתת הלב. ועיקר הזכרון הוא – לזכור תמיד בעלמא דאתי" (= בעולם הבא. ליקוטי מוהר"ן ח"א נד).

כלומר, על האדם לזכור את תכליתו ולהבין שהגיע לעולם הזה לזמן קצוב, כדי לרכוש כאן קנייני נצח שמהם הוא אמור לחיות לעד.

התחדשות

■ עיני דיומא

לקראת ימי החנוכה הממשמשים ובאים עלינו לטובה, ניתן להאזין במערכת הממוחשבת 'אוצרות ברסלב' למגוון רחב של שיעורים העוסקים במהות ימי החנוכה, רום מעלתם והאורות הנפלאים שאפשר לזכות בהם. כמו כן ניתן להאזין לניגוני חנוכה מפי הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל והרה"ח ר' שמואל צ'צ'יק זצ"ל.

להאזנה, חייגו 02-9950000. לאחר בחירת השפה, הקישו על 3-5-1.

■ לדיעת העולים לפקוד את ציון רבינו הקדוש באומן, קבוצות ויחידים, כי בהתאם להוראות הרבנים שליט"א יסגרו מתחם הציון הקדוש לכניסת נשים, החל מיום רביעי כ"ט בכסלו, עד יום שני ד' בטבת.

ציבור הנוסעים מתבקש בואת לגלות הבנה ולשתף פעולה, למען כבוד המקום וקדושתו.

הזיכרון הזה איננו זיכרון שטחי שאי-פעם אנו עתידים למות, אלא זיכרון מוחשי – לחוות את הקשר הנפלא שיש לכל פעולותינו כאן עם העולם הבא, לזכור שכל פעולה שלנו יכולה להיפך לקניין נצחי ששכרו אין קץ, או חלילה להפסד נצחי בל יתואר.

כאשר האדם מוחבר אל המטרה שלמענה הוא נשלח לכאן, וזוהי דאגתו העיקרית, הרי לבו 'חי', והוא מבקש ומקבל כל הזמן את דברי החיזוק והעצות הנובעים ממעיינות הצדיקים, וכאשר הוא מתרפה בתחום מסויים הוא מעורר את עצמו מייד.

ברם, כאשר הוא שוכח את המטרה הזאת והוא נכנס לשיגרה של חיי עולם הזה, אזי הוא מנתק את עורק החיים הראשי שאמור להחיות את כל פעולותיו, והוא כבר לא חושש לנוקים הנגרמים לכל האיברים, ומשם הדרך פתוחה לכל המכשולים.

נדמה אולי לאדם שהזיכרון הזה ברור לו; וכי מי אינו יודע שסוף אדם למות ושעתיד הוא לתת דין וחשבון לפני בוראו?!

אך כאשר נעמיק נראה, ש'ידיעה' איננה מחייבת בהכרח ז'כירה', ועל אף הידיעה יתכן שרוב מחשבות היום אינן קשורות לידיעה הזאת; הדאגות והתקוות, הרצונות והאכזבות, אינן מתייחסות אל אשר יהיה 'שם' אלא רק אל חיי העולם החולף.

עלינו להבין, שבמידה שהמוח עסוק בדאגה חיה ואמיתית על העתיד להיות 'שם', כך הופך הלב להיות לב שמפעיל את כל התיפקודים הרוחניים שהוא אמור להפעיל.

את הזיכרון הזה יש לעורר מדי בוקר, "וכך ראוי להיות מנהג איש הישראלי, שתיכף בבוקר, בהקיצו משנתו, מיד כשיפתח את עיניו, קודם שיתחיל שום דבר, יזכיר את עצמו תיכף בעלמא דאתי" (לקוטי עזרת זכרון). כך גם במשך היום, שכן על זה נטוש עיקר מאבקו של היצר, כי כאשר הוא מצליח להשכיח את היסוד הזה, הוא הרי כבש את הכול בבת-אחת.

בפרשתנו אנו לומדים על מאבקו של יעקב אבינו בשרו של עשוי, היצר הרע, שהתקנא ביעקב אבינו על שהוא הולך להעמיד את העם שעתיד לזכור ולטפח את הזיכרון הקדוש הזה (לקוטי הלכות, ברכות הראיה ה, ד).

מאבק זה ממשך מדור לדור, ועלינו לאזור היל כדי לשמור על זיכרון זה שבו תלויה חיותנו הרוחנית כ-ו-ל-ה.

חוק. הלימוד היומי

יום	יום בחדש	ליקוטי מוהר"ן	ליקוטי הלכות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
שבת	כסלו	ה"ב	ה"ח	ה"א	כ"ג
א	יח	ג.	קעט	רלט-רמ	קו
ב	יט	ג.	קפ	רמא-רמב	קז
ג	כ	ד.	קפא	רמג-רמד	קח
ד	כא	ד.	קפב	רמה-רמו	קט
ה	כב	ה.	קפג	רמו-רמח	קי
ו	כג	ה.	קפד	רמט-רנ	קיב
ז	כד	ו.	קפה	רנא-רנב	קיב

יום של הפצה

לרפואת ר' יחיא בן מוזל

יו"ל ע"י
אוצרות
ברסלב
02-9950000
Tel. 1-718-8552121

ת.ד. 50617 בית שמש
טל' במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066
ניתן לקבל את הנלווין מידי שבוע גם בדוא"ל
זא"ל: braslav@actcom.net.il

הפצה למנויים ובתי כנסיות: 057-3100646
הנצחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

הדרך לבריאות

ה". לכן יש בעצם אפשרות לעקוף את הצורך בשימוש בתרופות, ולקבל את כוחות המרפא שלהם זקוק החולה – במישרין, מדבר ה' שמחיה את הכול.

כשמקבלים רפואה במישרין מדבר ה' שהוא רופא כל בשר, איננו זקוקים לרופאים ולתרופות, וגם איננו זקוקים לגילוי מוקדם של מחלות, כי בכל מצב אנו מקבלים את הכוחות הנחוצים לנו באופן סדיר, כך שכל חולי אם ישנו, הוא מתרפא מאליו, עוד בטרם התגלה.

כל זה טוב ויפה, אבל איזה קשר יש לנו לדרגה הרוחנית הגבוהה הזו שממנה את כל הבריאה, הרי אנחנו חומריים וכל כך רחוקים מכך?

התשובה לכך היא: תפילה. משמעות המלה 'תפילה' היא התחברות, כפי שפירש רש"י על הפסוק: "נפתולי אלוקים נפתלתי" (בראשית ל, ה) 'נפתלתי' – נתחברתי (במדבר ט, ט).

בתפילה זוכים לעמוד לפני הקב"ה, לדבר עמו כביכול, לשבח אותו ולהודות לו. בשעה זו קשורים אליו ומקבלים ממנו הכול במישרין, בלי מתווכים. כך שגם את כוחות הרפואה שלהם הוא זקוק מקבל המתפלל, אף מבלי שידע על כך. כך שמוכסחת לו בריאות איתנה לאורך זמן.

כדאי להשקיע בתפילה, זה באמת בריא!

מודעים כלל לליקוי. יש אמנם בדיקות המאפשרות גילוי מוקדם של כמה דברים, אבל כמובן אין שום אפשרות לערוך כל הזמן בדיקות לכל סוגי החולאים בכוה' כדי למונעו. מה עושים?

העצה בקיצור היא, להתחזק בתפילה! כשנגישים להתפלל, אין לצפות לסיום התפילה אלא יש לקחת אותה כמושימה, להקדיש לה זמן, רצון ותשומת לב, כיאה לדבר שאותו הגדרו חכמינו כעומד ברומם של עולם (ברכות ו ע"ב רש"י ד"ה דברים העומדים), או אז נוכל להיות בטוחים שעשינו את ההשתדלות הטובה ביותר למען בריאותנו.

הקדוש ברוך הוא, שברא כל מיני חולאים, ברא כנגדם כוחות מרפא. כוחות אלו מפורזים בדומם ובצומח למיניהם, תפקידה של הרפואה הוא לגלות את הכוחות הללו, להפיק אותם ולסווג אותם; לחולי זה דרוש סם זה, ולחולי זה – סם אחר, וכן הלאה.

כל זה בהיבט החומרי, אך בהיבט הרוחני, הרי כל הכוחות שבבריאה יונקים ממקור אחד, מדבר ה' שעל ידו נבראו כולם, כמו שכתוב: "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם" (תהילים לג, ו) והוא הנותן את החיות ואת הקיום לכל הנבראים, כנרמז בפסוק: "לעולם ה' דברך ניצב בשמים" (שם קיט, ט).

גם כל הכוחות הרפואיים שבבריאה מקבלים זאת מ'דבר

"כל הרפואות הם על ידי עשבים... שכולם מקבלים משורש הכל, שהוא דבר ה'... ועל כן, כשזוכין לתפילה, אין צריכין לרפואת העשבים... [כין] למעלה בשורש – הכל אחד... אין חילוק בין לחם ומים, ובין עשבים... ויהיה לו רפואה על ידי לחם ומים...

"יש חולאת שגדל באדם כמה שנים ואין שום אדם יודע ממנו... כשאוחזין בדבר ה', בתפילה, מקבלין הרפואה אפילו מלחם ומים. על כן גם אז, בעת שעדיין לא נתגלה החולאת, יוכל להתרפאות".

(ליקוטי מוה"ר ח"ב א, ט, יא)

אין מה לומר, הדאגה והחרדה לבריאות מתפשטת והולכת בקרב הציבור, יותר ויותר אנשים משתדלים לאכול מאכלים בריאים ולהימנע ממאכלים מזיקים ומכל דבר שמשפיע לרעה על הבריאות.

טוב שכך, כי בזה מקיימים את מצוות "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד, טו). אבל האם די בכך, האם הכיסוי של "הביטוח הבריאותי" שלנו אכן מושלם?

לעתים מתרחשים בגוף ליקויים, שאם לא יטפלו בהם, הם עלולים להתפתח ח"ו ולהגיע למצב שבו כבר יהיה קשה לטפל בהם. אבל דא עקא, שבשלב זה איננו

החסיד ר' שמואל העשל פרידמן

ובקיום עצותיו הקדושות.

בשנת תר"ס, לאחר ששמעו מפי רבי אברהם על חשיבות ישיבת ארץ ישראל במשנת רבינו, עלו ארבעתם ארצה. הם ירדו בגמל יפו מחוסרי כול, אך רקדו משמחה על זכותם הגדולה לחונן את עפר ארץ הקודש. את מגוריהם קבעו בעיר זו, ולמחיתתם עבדו בבית-דפוס. אולם, לאחר שגילו כי מדפיסים בו ספרי כפירה, עזבו את מישרתם, בהמלצת רבי אברהם בן רבי נחמן.

בי"ד כסלו תרע"ח נפטר ר' שמואל העשל, והוא בן ארבעים שנה בלבד. הוא הותיר אחריו חיבורים בענייני רבינו הקדוש. כתיב היד טרם ראו אור הדפוס.

וגדל החיות והשמחה וההתלהבות שהרגשתי אז, אי אפשר לבאר בכתב".

והוא ממושיך לספר: "כשהלכתי כמה שבועות לאנ"ש, הרגשתי שאין זה תכלית לבלות זמן היקר מכל הון רק על גשמיות, והייתי משתוקק ומתגעגע מאד לקבוע לי זמן ללימוד. והיה לי על זה הרבה מניעות, אבל לבי היה בווער בקרבי מאד; כשעברתי דרך בית המדרש וראיתי שיושבים ולומדים, קנאתי אותם מאד ובכיתי לפני ה' יתברך שאזכה גם כן להיות מיושבי בית המדרש. ועזבתי שעה אחת עם תלמיד וקבעתי בזמן זה ללימוד גמרא, וגם בבוקר, וכמה פעמים השכמתי אחרי חצות לילה ובקשתי מהשמש של בית הכנסת דוותיקין לפתוח לי הבית המדרש, ואמרת שם חצות ותהלים, ולמדתי עד אור הבוקר. וגדל החיות שהיה לי אז מכל דבר שבקדושה, אי אפשר לשער כלל".

עם התקרבותו לדרך רבינו, נסע לצינו הקדוש באומן. בהיותו שם, פגש בחסיד המופלג רבי אברהם בן רבי נחמן ושמע מפיו שיחות קודש וסיפורים על רבינו ותלמידיו שהלהיבו את לבו עד מאוד. לימים התמסר להדפסת כתביו של רבי אברהם, וכן כתב-יד של הרב מטשערין שסופח מאוחר יותר לספר 'יוכבי אור'.

ר' שמואל העשל נמש את מישרתו ודבק בעבודת ה' בכל ליבו. בשו"ב לברדיצ'ב התחבר עם שלושה מקורבים חדשים: ר' יעקב צבי פילמר וחתנו לעתיד ר' שמואל מאיר אנשין, ור' גדליה ברגר. יחדיו עסקו בלימוד ספרי רבינו

נולד בשנת תרל"ח בכפר זיזליב הסמוך לברדיצ'ב. לאחר נישואיו, בשנת תרנ"ח, החל ללמד כתיבה לתלמידים לברדיצ'ב, ושם הפגישה ההשגחה בינו ובין החסיד המוכנה ר' שמשון ברדיצ'ב, שאף הוא לימד נערים באותו מקום.

ר' שמשון הירבה לדבר עמו על עבודת ה' והתכלית האמיתית, אולם ר' שמואל העשל הטרוד במחיתו – במשך חמש שעות בחיידר, ובשאר היום כמלמד פרטי בבתי – לא שעה לדבריו. אך ר' שמשון לא ויתר, כעבור שנה, כאשר ייסד חיידר משלו, הציע לר' שמואל העשל ללמד שם לימודי חול, שעה ביום, וזה האחרון נעתר.

החיידר התקיים בבית-כנסת הסנדלרים בעיר, שהיה גם מקום התנסותם של חסידים ברסלב, וכך זכה להכיר מקרוב את החסידים הגולהבים: ר' שמרל ברדיצ'ב, ר' ישראל ויליס ועוד. כשכילה את מלאכתו היה יושב במחיצתם בעת לימודם בספרי רבינו ומקשיב בקשב רב. לימים יכתוב: "שראיתי בפעם הראשונה העבודה של אנ"ש הנחמדים, אך ר' ישראל יאליס אומר 'תיקון חצות' במסירות נפש, ושאר הדברים, אך הוא מרקד... נתקשרתי אליהם באהבה גדולה והחשבתי אותם למעלה מגדר אנושי".

אט אט התוודע לעוד בעלי לבבות שבחסידים ברסלב, הוא קָבַר אליהם בתפילותיהם ולימודיהם, ב'שיחות חברים' ובסעודה שלישית – ר' שמעון למד, ואנחנו שמענו.

"בצר הרחבת ליי" – גם בתוך צרה רואים חסד ה'.

(עפ"י ליקוטי מוה"ר ח"א, קצה)

על כל דבר צריך להתפלל!

כסף לרכוש מעיל גם לר' מרדכי שלא היה בעל אמצעים, לא קנה מעיל עבור עצמו עד שיודמן לו לקנות מעילים טובים עבור שניהם.

המעיל היה רק כעין משל לייחסו הנלכב של ר' יצחק אל ריעו היקר ר' מרדכי. נפשו הייתה קשורה בנפשו וכל מה שהיה צריך לקנות לעצמו דאג לקנות גם לחברו.

בשל כך שאל את אביו מה ששאל, והתפלא לשמוע במענה כי אכן כן, צריך להתפלל על כול דבר, אפילו על משהו שנראה נעלה מכל ספק; ולא עוד, אביו גם הוסיף ואמר לו: "אם מתפלל אתה על זה לה' אזי מקנא אני כן; ואם לאו אינני מקנא כן".

דברי אביו הידהו בו באוזניו זמן רב לאחר מכן, והוא לא פסק לתהות על כך: 'הייתכן כי ידידות שאין למעלה הימנה, זקוקה לחיזוק ולתפילה?!'

ויהי היום ודבר נפל בין שני הרעים האהובים, חילוקי דעות ניטשו ביניהם בעניין מסויים שגרם למעט קרירות בידידותם האיתנה, לזמן מה.

ר' יצחק הצטער מאוד על הסדק בידידותם, והיה הדבר לפלא בעיניו: "לעולם לא הייתי חולק בדעתי על חברי רבי מרדכי", התבטא, "אלא משמיים אינו זאת לידי, כדי שאיווכח בעצמי כמה צדק אבא בדבריו, שאין לך דבר בעולם שפטורים מלהתפלל עליו!"

להתפלל לה' על כל דבר ועניין, יהיה מה שיהיה; וכל כך ירגיל את עצמו לבקש מאתו יתברך על כל דבר, שלא יבצע שום פעולה קטנה או גדולה בטרם יתפלל לסייעתא דשמיא.

ר' יצחק קימט את מצחו, דברים כדרבנות אמר אביו, דברים שיש בהם מן החידוש. הוא חשב מה שחשב ואחר כך פנה אל אביו בהססנות:

"ראה נא אבי, הלא ידעת כי אני וחברי ר' מרדכי רעים אהובים אנחנו, ממש אנשים אחים, האם צריך אני להתפלל שידידותנו תמשיך להתקיים תמיד?"

"בוודאי", השיב מוהרנ"ת לבנו, "שום דבר אינו מובן מאליו. צריך להתפלל על הכול".

האחוה ששררה בין ר' יצחק ובין ר' מרדכי נדירה הייתה, ר' יצחק לא קנה משהו לעצמו אם לא היה בידו לרכוש דבר וזהו גם עבור ר' מרדכי.

בקור האוקראיני צריך ללבוש מעיל עם פרווה טובה, כדי להתגונן מפני הצינה והשלגים. ר' יצחק בן מוהרנ"ת לא קנה לעצמו מעיל כזה גם כשהיה בידו סכום מספיק לזה, אבל היות שלא היה בידו

אהבת חברים נפלאה קישרה את רבי יצחק, בן מוהרנ"ת, עם רבי מרדכי אשר כונה על ידי חבריו בשם "רבי מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". וכינוי זה על שום מה?

פעם אחת, בהיותו במרכזו של השוק, הקיפוהו כמה פוחזים ממתנגדי מוהרנ"ת ולא נתנו לו להמשיך בדרכו.

"אם חפץ אתה שנעזבך לנפשו, עשה רצוננו: עמוד פה, ולעיני עם ועדה שא קולך ודבר בגנותו של ר' נתן!"

ר' מרדכי לא נבהל מלפיתתם של קלי הדעת, ולמרות היותו יחיד והם רבים הרים קולו והכריז בניגון של קריאת המגילה: "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה!..."

כל הנוכחים נתנו בשחוק פיהם, והמתנגדים אשר פניהם חפו, עזבוהו לנפשו ונפוצו לכל עבר. מני אז החלו חבריו לכנותו "רבי מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה"

פעם אחת הפליג מוהרנ"ת באוזני בנו בגודל מעלת התפילה וההתבודדות, הוא אמר לבנו כי צריך

השבוע לפני...

השבוע לפני 187 שנה

■ "ד בכסלו, שנת תקפ"ג – קיצה של נסיעה קדושה.

שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו, חזר מוהרנ"ת לביתו, לאחר מסע שארך 11-12 חודשים, בהם חלף על פני ארצות ויבשות, חצה ימים ונהרות, כדי להגיע אל משאת נפשו: הארץ הקדושה.

מביטו יצא רבי נתן ביום חמישי כ"ד בטבת שנת תקפ"ב, בו קראו בתורה את ההבטחה האלוהית (שמות ו, ו-ה): "והוצאתי... והצלתי... וגאלתי... ולקחתי... והבאתי אתכם אל הארץ". הוא יצא אל המסע הארוך, למרות סופת השלגים שהשתוללה בחוצות; "ויהי לבי חלוק מאד אם לנסוע, והי יתברך עזרני לנסוע" (ימי מוהרנ"ת ח"ב ב).

בצעדים קטנים ורבים, התקדם המסע ארצה. מברסלב לתייסין, טפליק, רוסלשה, אומן, טרוביצה, זלטיפולי, קרסקינסקי, קמינקא, צ'רין, צ'קס, קרדיקובה, יזקוביץ, טובסליץ, סוביטיב, קרקוב, קרְנְצֵיץ, אֶלְכְסַנְדְרִיָה, פְּטְרִיקוֹבְקָה, תְּקֵדְרִיבְקָה, נִיקוֹלַיִב, וממנה – לעיר הנמל אוֹדְסָה, אליה הגיע ביום כ"ב באדר.

"בכל הימים האלה", כותב רבי נתן, "היה דעתי נבך ומבולבל בכל פעם בענין הנסיעה לארץ ישראל, ולא יכולתי להכריע דעתי כלל מעוצב מניעות המות – שהיו בדעתי כמה בלבולים כאילו אי אפשר לי לבא לשם ח"ו, הן מתמות מניעות הממון וסכנות הדרך – מחמת כובד מלחמות ה'קָעֵקֵין' (היוונים) שנשמעו אז, הן מחמת שארי מניעות שבעדתי, שהחלישו את דעתי בכל פעם שאי אפשר לי לבוא לשם חס ושלום. לפעמים נגמר בדעתי לנסוע בוודאי, ולפעמים – להיפך, ולפעמים הייתי מסופק בלי הכרעה. אך נתיישבתי בכל פעם: 'מה לי לבלבל דעתי לעת הזאת? לעת עתה אני כאן, ואני צריך לנסוע מעיר הזאת לעיר הסמוכה הצריכה לי, ומה לי לדאוג ולהשוב על יום מחר?' (שם לט).

וכך בהתמדה ובנחישות, צעד אחר צעד, עלה רבי נתן ביום כ"ח בניסן על אונייה בדרכו לאיסטנבול בירת טורקיה, אליה הגיע ביום ז' באייר. לאחר שבוע וחצי, ביום ל"ד לעומר, הפליג רבי נתן לאלכסנדריה המצרית, בה עשה את חג השבועות, בשמחה ובששון.

ארבעה ימים אחרי ההג, יצא רבי נתן בחפזו מאלכסנדריה – "ממש כמו שיוצאים ממצרים..." (שם קמב) והפליג לצידון הלבנונית. ביום כ' בסיון, ירד רבי נתן ממהאונייה ושם פעמיו לקבר ויבולון בן יעקב, ש"משם מתחיל גבול ארץ ישראל" (שם קלב).

בליל כ"ג בסיון המשיך רבי נתן במסע יבשתי לכיוון צפת. "ובלילה זאת נמנעתי לגבול ארץ-ישראל בוודאי" (שם קלב) – חמשה חדשים לאחר שיצא מביתו.

הארץ ישראל שהיה רבי נתן שלושים וששה ימים, בהם השתטח על קברי הצדיקים שבצפת, מירון, טבריה וחיפה. לאחר מכן, בכ"ח בתמוז, החל מסעו בחזרה לאוקראינה, דרך קפריסין, מצרים ואי יוון: רודוס וקיוס (למקום זה הוא הגיע זמן קצר לאחר האירוע המפורסם שבו נטבחו רבנות מושבי האי היווני על ידי הטורקים), ואיסטנבול.

ביום ז' בחשוון שנת תקפ"ג הגיע רבי נתן לאודסה, שם המתין לקרנטינה – נוהל הסגר לבאים מחו"ל, שנסתיימו לאחר עשרים ושנים ימים.

מאודסה יצא ביום ח' בכסלו, ולביתו הגיע ביום חמישי לסדר: "ויבא יעקב שלם" – "שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו".

לחידודא

חידה מס' 31

מי היה הסופר שכתב את פרשיות התפילין של רבינו הקדוש?

הפתרון לחידה מספר 30

איזה ערך ב'ספר המידות' שרף רבינו חלק גדול ממנו ולא הירשה להדפיס?
ערך 'רפואה' שהכיל 'רפואות' לכל המחלות ('חיי מוהר"ן' שפ)

זכו בהגרלה לחידה מס' 29 משפחת טיישר, ביתר עילית

בזכות קניה בסך 50 ₪, בחנות ספרים 'ברסלב' רחוב מאה שערים 110 ירושלים

לתשובות – התקשרו למערכת הממוחשבת 'אוצרות ברסלב' 02-9950000. לאחר בחירת השפה, הקשונו 1-9-2-1 והשאירו הודעה. בין הפותרים נכונה עדי יום שני בשעה 12 בלילה. תערוך תגולה על זכות קניה בסך 50 ₪

שאלה:

מה סדר הלימוד הראוי בספרי רבינו המביא לידי מעשה?

תשובת הרב חיים מנחם קרמר:

אחת הבעיות הקשות המתעוררות בקרב מקורבים חדשים לדרך רבינו הקדוש, הוא הקושי שלהם לתפוס את תורתו העמוקות שבספר 'ליקוטי מוהר"ן', ובמיוחד הקושי לתרגם את התורות האלה לשפת המעשה בעבודת ה' היומיומית.

זאת ועוד, גם אם הם מבינים את תורת רבינו אל נכון, הלומודים החדשים רוצים להגיע מיידית אל כל אותם דברים עליונים שרבינו מדבר עליהם בספרו הקדוש, בטרם עברו עליהם שנים על גבי שנים בברסלב ובטרם זכו לקיים את יסודות חסידות ברסלב כראוי, כמו התבודדות, סדר לימוד התורה, שמחה, התחזקות בעבודת ה', התקשרות לצדיקים וכו'.

לא כל אחד יכול להגיע כל כך מהר לכל הדברים הגדולים שהצדיק מדבר עליהם בתורתו הנשגבות. הצדיק עצמו, כשהוא משמיע תורה לקהל, עובד קשה מאוד כדי שכל אחד משומעיו לקחו ישמעו רק את הצריך לו לפי דרגתו הרוחנית ולא משהו גבוה מדרגתו, דבר שעלול להזיק לו.

בתורה קלד שבליקוטי מוהר"ן ח"א מגלה רבינו הקדוש: "עבודה גדולה לומר תורה, אפילו ליחיד, כל שכן לרבים. כי צריך ליהרר מאד שלא יאמר דבר שאינו ראוי לשכל המקבל... שהמקבל עושה על ידי-זה דבר שאינו צריך לו לפי מדרגתו..."

נמצינו למדים, שאם אדם עושה דבר שאינו לפי מדרגתו, זה יכול לפגום בלימודו ובהתקרבותו לעבודת ה'.

לכן, השאלה שנשאלה כאן על סדר הלימוד הראוי בספרי רבינו, הינה שאלה חשובה ויסודית ביותר, מכיוון שישנם כאלו שעם התקרבותם לרבינו הקדוש, בטרם נהיו בשלים דיים בדרכי החסידות, אינם יודעים איך לנהוג על פי הדברים שלומדים, הלכה למעשה, ממש כפי שרבינו מבאר בתורה הנ"ל, ואז נוצר אצלם בילבול גדול, ועושים מעיקר טפל ומטפל עיקר.

זוהי בעיה שנקלעים בה בברסלב כל הזמן, כאשר אנשים מקרוב באו מתבלבלים בשאלות ובדיקדוקים רבים שאינם עיקריים בעבודת ה' (עיי' ליקוטי מוהר"ן ח"ב מה) הנובעים מכך שאין הם יודעים את יסודות ברסלב כראוי, וכל ידיעותיהם הן כמגדלים הפורחים באוויר. הדבר דומה ללומד גמרא זוהר, מבלי שלמד מקודם תנ"ך ומשנה.

חמי מורי ורבי הר"ר צבי אריה רוזנפלד ז"ל, היה מדרוך אותנו בראשית התקרבותנו ללמוד בראש ובראשונה את כל הספרים הקלים יותר בברסלב: 'שבחי הר"ן', 'שיחות הר"ן', 'השפכות הנפש', 'משיבת נפש', 'ליקוטי עצות', 'עלים לתרופה', 'ימי מוהר"ת', 'קיצור ליקוטי מוהר"ן', 'סיפורי מעשיות', 'ספר המידות', 'חיי מוהר"ן' - ללמוד, לשנות ולשלוש היטב כמה פעמים, לפני שאנו נכנסים ללמוד בעמקות את הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן'.

הוא היה אומר על ספר 'שיחות הר"ן' שהוא הספר הראשון בתורת ברסלב, כי בו מרוכזים הדברים היסודיים במשנת רבינו הקדוש. על ידי הלימוד בספר זה לומדים להבחין בין שיחות נספחות שבעל פה, לבין יסודות ההתקרבות לרבינו.

הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר ז"ל היה נוהג לומר, שאנשי שלומנו הוותיקים היו בקיאים בספרי רבינו ולא ידעו את השיחות שבעל פה, ואף על פי כן היו יראים ושלמים.

כאשר לומדים את הספרים הקלים היטב, עד שנעשים בקיאים בהם, אזי נחקקים עצות רבינו בלב ונפתחים שערי ההבנה בתורתו הנשגבות. כך מקבל הלומד מושגים ברורים בדרך ברסלב, וכשהוא נגיש אל הקודש פנימה ללמוד את ה'ליקוטי מוהר"ן' ואת ה'ליקוטי הלכות', הוא יוכל באמת להוציא מסקנות למעשה, שזה העיקר, כפי שכתב רבינו הקדוש בתורה סא שבליקוטי מוהר"ן ח"א שעל הלומד תורה להגיע לידי כך שיוכל להוציא 'תהגות ישרות' מכל הספרים שלומד.

עם זאת מובן, שאין בכל האמור לעיל כדי למנוע או לגרוע משיעורים הנמסרים על ידי תלמידי חכמים הבקיים בספרי 'ליקוטי מוהר"ן' ו'ליקוטי הלכות'. אדרבה, ככל שיתרבו ידיעות הלומד בספרים הקלים, אך היסודיים מאוד, יוכל לגלות יותר את האוצר העשיר הטמון בספרים עמוקים אלה, ונמצא משתכר בכפליים.

"הי'לדים אשר חנו אלקים את עבדך" (בראשית לג, ה).

"כי חנני אלקים וכי יש לי כל" (בראשית לג, יא).

התפללת? ביקשת? אתה רוצה שהתפילות התקבלנה? עסוק בתורה, כי על ידי לימוד התורה מתקבלות כל התפילות והבקשות שלנו, שכן התורה הקדושה מעניקה חן ללומדיה, כמו שאמרו חז"ל (עירובין נד ע"ב), כך שהתפילות והבקשות של הלומד גם הן מוצאות חן בעיני הקב"ה - ומתקבלות.

יעקב אבינו עסק בתורה, כמו שכתוב (בראשית כה, כו) שהיה "איש תם יושב אוהלים" ואונקלוס מפרש: 'אוהלים' - 'בית אולפנא' (=בית מדרש). לכן זכה לחן והתקבלו כל בקשותיו, ככתוב: "כי חנני אלקים וכי יש לי כל"!

(ליקוטי מוהר"ן ח"א, א)

"ויעקב נסע ספּתָה ויבן לו בַּיִת" (בראשית לג, יז).

אנשים שעוסקים בבנייה מועדים להתמוטטות כלכלית, שכך אמרו חז"ל (יבמות סג ע"א): "כל העוסק בבנין מתמסכן (=מתרושש)".

הסיבה לכך היא, שכאשר אדם בונה בית הוא מחזק בכך את האחיזה שלו בעולם הזה ומרחיב את החומרנות שלו, דבר שעלול להביא אותו לידי רדיפה אחרי מותרות והבלים.

ככדי למנוע מצב זה, עליו להתחזק דווקא בעת בניית בית - בהתקרבות לאלוקים, ואז לא יזיק לו בנין הבית; אדרבה, יתקיים בו הפסוק: "בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן" (משלי כד, ג).

מצוות סוכה מכונה בוהר הקדוש (ויקרא רפג ע"א) "האם המסוככת על בניה". לפיכך, באמצעות מצווה זו זוכה הבונה בית להיות מוגן מנזקים.

הוא שכתוב "יעקב נסע סוכותה - ויבן לו בית", שעל ידי מצוות סוכה זכה לבנות בית כראוי.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א, רסו)

"ויבא יעקב שְׁלֹם עִיר שָׁכֶם... ויחן את פני העיר" (בראשית לג, יח).

"אמר רב, מטבע תיקן להם; ור' יוחנן אמר, מרחצאות תיקן להם" (שבת לג ע"ב).

כשמשאו ומתנו של אדם - באמונה, שנוהר מכל שקר והונאה, הוא זוכה גם לאמונה שלימה בה' ובביטחון חזק שייחן לו את פרנסתו בעתה, בלי טרדות ודאגות, כמו שכתוב בוהר הקדוש (כלק קצח ע"ב) שעל ידי אמת זוכים לאמונה, ועל איש זה נאמר: "ברכת ה' היא תעשיר, לא יוסיף עצב עמה" (משלי י, כב).

אולם, כשאין משאו ומתנו באמונה, נפגמה גם אמונתו בה' ונדמה לו שרק חריצותו והשתדלותו הן אלו שיביאו לו את הפרנסה, כך שכל ימיו הוא דואג וטורח להתפרנס, ועליו נאמר: "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יד).

זוהי כוונת חז"ל באומרם על יעקב שבבואו לשכם תיקן להם מטבע, שכן יעקב אבינו הצטיין במידת האמת, כמו שכתוב "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז, ט), ועל ידי האמת ניתנה בידו היכולת לתקן את ה'מטבע' - את המשא ומתן - שיתנהל באמת ובאמונה.

וכך יזכה אותם יעקב גם באמונה שלימה בה', והם ניצולו מן ההרגשה הפסולה של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ה, יז).

זוהי גם כוונת חז"ל באומרים: "מרחצאות תיקן להם" - שתיקן להם את האמונה בה', כפי שאמרו על הפסוק "ותרד בת פרעה לרחוץ" - שנתגיירה ונשתרה מהעבודה זרה. לאמור, שעל ידי תיקון המטבע, על ידי טוהר המסחר, רוחצים ונשתררים מפגם האמונה בה'.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א, כג, ג)

אצרות ברסלב

- לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000
- באר"צ ..... (1)718-8552121
- מערכת להטענת שיעורים PM3: ..... רשב" 21 מודיעין עילית
- דרך צדיקים - חוויה עם נשמה**
- נסיעות לחו"ל ולקברי הצדיקים באירופה ..... 02-5410100 (ארצי)
- חנות ספרים ברסלב**
- מא"ש 110 ירושלים 02-6286823
- חנות ספרי ברסלב עין יעקב**
- מול שטיבלך מאה שערים ירושלים 02-5829171
- הרב דוד קרמר-מוהל מוסתר** מוהל בית החולים "ביקר חולים" בעמח"ס "מסורת הברית" 052-7656777

מרכז עזרה יעוץ והכוונה "לב לנער"

אגף שיבוץ בישיבות 2:00-11:00 לפנה"א 02-9928999
 קו יעוץ 9:00-11:00 בלילה 1599-59-1000

מידעון

בעת צרה, בשעת מצוקה.
 גם בעת שמחה ובכל זמן

מוקד הישועות
1-800-255-522

להעברת בקשות לתפילה ולהדלקת נר
 בקברו של רבי נחמן מברסלב באומן

לישועה והצלחה, לרווח ופרנסה,
 לרפואה, למקשה לילד, לנחת ושמחת חיים

חגיגות עשור אונגוהר
דרך צדיקים
שבת חנוכה באומן
 מגוון מסלולים | מחירים מיוחדים
החל מ \$495
ההרשמה בעיצומה
 ירושלים: רח' בית ישראל 38 בני ברק: רח' רבי עקיבא 62
02-5410100 (ארצי)